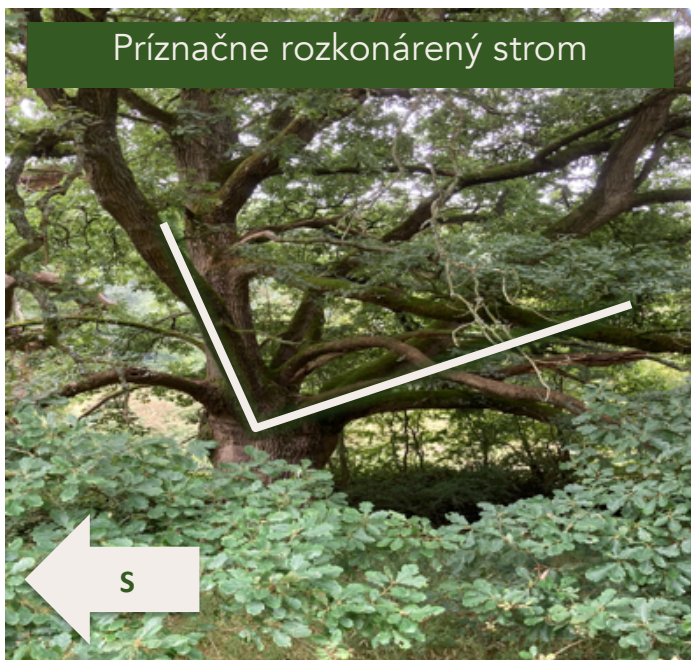


### Určovanie svetových strán pomocou charakteristík krajiny

**Cieľ:** Zámerom je pomôcť žiakom, aby boli vnímavjší k okoliu a prvkom krajiny.

Niektoré alebo všetky z nasledujúcich prírodných prvkov možno nájdete aj vo svojom okolí:

- Stromoradie jelší, ktoré naznačuje blízkosť vodného toku (potoku alebo rieky).
- Stromy tiež môžu pomôcť pri určovaní svetových strán: dlhšie a vodorovne rastúce konáre zvyknú rásť na južnej strane, keďže tak získavajú viac svetla, kým konáre na severnej strane sú spravidla vertikálnejšie. Týmto stromy získavajú charakteristický "rozkonárený vzhľad" (pozri foto nižšie). Najlepšou demonštráciou týchto vlastností sú vo všeobecnosti osamote rastúce stromy na otvorenom priestranstve, keďže klimatické podmienky sa na nich podpisujú viac než na husto rastúcich stromoch v lese. Dobrým príkladom môže byť napríklad dub alebo buk, ktorý rastie rýchlejšie než dub.
- Mach zvykne rásť na severnej strane, keďže mu vyhovuje tienené prostredie bez priveľkého množstva svetla.
- Určité stromy či kríky "vytvára" prevažujúci smer vetra, čo sa stáva najmä na pobrežiach a v horských oblastiach – pozrite nižšie.
- Zblízka si prezrite spodnú časť kmeňa alebo vytŕčajúce korene. Možno si všimnete, že hlavné korene sa nachádzajú na náveternej strane (zvyčajne juhozápad) a korene na záveternej strane vyformovali typické hrčovité podpery, ktorými poskytujú kmeňu oporu.



#### Zdroje a pomôcky:

Za ideálnych okolností budete vedieť demonštrovať niektoré z uvedených znakov na miestnych druhoch stromov, ktoré sa nachádzajú v areáli školy alebo v okolí. Ako alternatívu môžete použiť fotky alebo videá.



Prírodný kompas

Určovanie smeru pomocou rastlín

#### Ďalšie hravé učebné materiály:

- Hravé učebné materiály GEOGRAFIA: Práca v teréne
- Hravé učebné materiály VEDA: Sily

#### Kľúčové pojmy:

Prevažný smer vetra  
Opory  
Značky kompasu

#### Kritériá úspešnosti

- ✓ Dokážem využiť pozorovacie schopnosti a poznatky z terénu a popísať geografické charakteristiky školy a okolia
- ✓ Dokážem popísať efekt prevažného smeru vetra na stromy, ktoré vidím vo svojom okolí
- ✓ Viem sa zorientovať podľa svetových strán